

EDINOST
Izdanje po trikrat na teden v šestih iz-
dajih ob tiskarskih, čisto tiskarskih
in strokovnih. Zjutranje izdanje u-
baja ob 6. uri zjutraj, večerje pa ob 7.
uri večer. — Obujno izdanje stane:
na teden . . . 1.—, teden Avstrije 1.20
na tri mesece . . . 3.—, teden . . . 4.50
na pol leta . . . 8.—, teden . . . 15.—
na leto . . . 15.—
Naročnik je plačevati naprej na naročbo
brez priložene natečajne se sprava se
gleda.
Psemaščno številko se dobivajo v pre-
dajalnicah tobaka v Trstu po 3 urč.
Izven Trsta po 4 urč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifu v petiču; za
naslove s debelimi črkami se plačuje
preost, kolikor obsega navadnih vrstic.
Poslana, esmrtnice in javne zahvale, do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
ulica Caserma št. 15. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker nefrankovana se ne
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglase spre-
jema upravitelstvo ulica Molino pi-
sele št. 3, II. nadst. Naročnine in oglase
je plačevati loco Trst. Odprte reklama-
cije se preste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč.“

Vabilo na javni shod,

ki ga priredi politično društvo „Edinost“ pri-
hodnjo nedeljo

na Proseku

z nastopnim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsednika;
2. O tržaški zemljiški knjigi;
3. Razgovor o političnem položaju;
4. Eventualni predlogi.

Shod se bode vršil v gostilni g. Marina
Lukše in se prične po blagoslovu.

Ustava: vir narodnim prepričanjem v Avstriji.

VI.

Deželna avtonomija in narodno
vprašanje.

V naslovu že je izražena važnost tega po-
glavlja, v katerem dokazuje pisec, da so povsem
zgrešene naše državne institucije. Sosebno zahteva
resnega razmišljanja trditve pisceva, da dežel-
nega patrijotizma ni spraviti v soglasje z narod-
nim čustvovanjem. Ta trditve posega očividno v
vprašanje, ki je v novejši čas — po dolgem prezir-
anju — postalo aktuvelno tudi v nas Slovencih
in je prišlo v razpravo tudi na vseslovenskem
shodu — vprašanje: ali deželna ali narodna avto-
nomija?

Stališče naše nasproti temu vprašanju je
znano. Najodločnejši zagovorniki smo narodne samo-
uprave. In ako bi že dovolili v deželno avtono-
mijo, storiti bi mogli to še le potem, ko bi se
ustvarile garancije, da ne bode trpelo naše kul-
turno in narodno življenje tam, kjer imajo premeč
v rokah naši nasprotniki.

Toda čujmo, kako sodi pisec že tolikokrat
omenjene brošure o deželni avtonomiji, posebnim

ozirom na narodno vprašanje in na varstvo na-
rednih manjšin v deželah!

Vse naše državne naprave imajo za podlago
razdelitev po deželah. Vendar mora biti jasno
vsakomur, da deželni patrijotizem daleč zaostaja
za narodnim vprašanjem. Saj se v vsem razvoju
naše ustave, in zlic vsemu, vendar le pojavlja ne-
porušno temeljno načelo, da mora biti vsaka na-
rodnost zavarovana v svojem obstanku. Opiraje se
na to načelo, se kaže pisec nasprotnega vsem
državnopravnim zahtevam. On meni, da današnji
čas je zgubil vse spoštovanje do starih dokumen-
tov in do ugleda se prišle le zahteve resničnega
življenja.

Deželna avtonomija je pogubna, ker je v na-
sprotju z načelom varstva vsake narodnosti. Tu
imamo dve načeli, ki sti v boju med seboj. Pisec
meni torej, da je brezsmiselno, ako na jedni strani
proklamujemo varstvo vsake narodnosti, na drugi
strani pa ustvarjamo možnost, da v okvirju dež.
avtonomije večina more tlačiti manjšino, jedna na-
rodnost drugo. Le srditost boja sedanjega je kriva,
da ne vidijo in ne opazijo te brezsmiselnosti.

Uverjen o pogubnosti teh poskusov — da bi
namreč varstvo narodnosti združili z načelom dež.
samouprave — se povrača avtor k svoji prejšnji
trditvi, da za odstranjenje narodnih bojov treba
pritegniti v naša ustavna določila pojem „zgodovinsko
podedovanih bivališč“. To je: treba dolo-
čiti zakonito, da kjer ima narodnost svoja biva-
lišča, tam mora uživati vsa svoja prava. Po našem
menenju bi bila to za nas Slovence najprimernejša
rešitev iz sedanjih bojov, sesajodih naše najboljše
moči in odvracajočih te poslednje od velikega kul-
turnega dala. V Istri in na Goriškem, v Trstu in
na Koroškem, na Kranjskem in na Štirkem so
bivališča naša res „zgodovinska“. Ako bi se nam
v tem obseju zakonito zajamčila naša narodna in
jezikovna prava, zagotovljen bi bil tudi naš ob-

stanek. In ker bi bil tudi drugim narodnostim
stalno bivajočim v teh pokrajinah, istotako za-
gotovljen obstanek, ponehati bi morali boji in
prišlo bi polagoma do toli zašteljenega pomirjenja.
Seveda bode to — tako meni pisec — veličansko
delo, ki bode zahtevalo velikih sprememb v državni
organizaciji. Ker pa je to jedina pot do ozdrav-
ljenja odnošajev in ker obstojni pogoji države ne-
premagljivo silijo na to, je gotovo, da pride do
take uredbe, če ne po predvideči organizaciji, pa
samo od sebe po neprestanih bojih.

Zadnji dvom mora potihniti, ako si pazno
ogledamo temeljni zakon o državnem zastopstvu
(državnem zboru) v zvezi z ustanovo deželnih
zborov.

Po temeljnem zakonu od l. 1867. naj bi se
razširila deželna avtonomija. Ali kako se je zgo-
dilo to? Način, kakor se je zgodilo, kaže, da so
naši ustavni zakoni le senca. Povsodi vidimo naj-
krasnejša načela, izražena naravnost na demonstra-
tiven način, toda za lepim načelom je prišepala
povsodi emejitev, ki je uničila vse. Praktična iz-
kustva so že davno uničila domnevanje, kakor da
imamo mi moderno ustavo.

Pisec razjasnjuje tu na široko, kako so leta
1861. oziroma 1867. določili delokrog državnemu
zboru in deželnim zborom. Državnemu zboru so
odmerili le one posle, ki so ukupni vsem deželah
in kraljestvom, iz česar bi sledilo, da bi se po-
močjo deželnih zborov morale zadoščati zahtevam
posamičnih narodnosti. V tem zmišlu so hoteli de-
želno avtonomijo pokazati kakor primerno za ustre-
znanje narodnim zahtevam. Kaj so dosegli s tem?
Nič drugega, nege da so iz jedne državne naloge
ustvarili več deželnih nalog. Naloge, ki se dajo
rešiti le v državnem zboru, nikdar pa v deželnih
zborih.

Ko so torej izročili toliko oblasti deželnim
zborom, izrekli so s tem vero v njih n a r o d n o

PODLISTEK

Samostanka.

(Radovan.)

Zlata, jedina hčerka sodnijskega svetnika
Omešala, je bila prva krasotica našega malega me-
sta. Poklanjali se jej je staro in mlado. Bledi di-
jački s knjigami v roki so povapečevali korake,
da bi dospeli v njeno bližino ter jej zrl v njene
modre oči. Mladí gospodiči brez izjeme so se po-
ganjali za čast, da bi jo spremljali po pevskih ali
tamburaških vajah iz bralnega društva domov. Da,
še celó priletnege Dvornika je to dražestno bitje
tako zmešalo in zmotilo, da je obstal in zarudel
kakor zaljubljen, sentimentalne nadahnjen petošolec,
če vidi uzor svoje idejale, sladke petošolske lju-
bezni. Navzlic svojim sedemnajstim letom je žela
gospica Zlata povsem opravičeno občudovanje svoj-
jih javnih in skrivnih častilcev v veliko neveljo
svojih prijateljev, katere so se morale zadovolje-
vati z manj veljavni častilci.

Bilo je spomladanskega jutra meseca majnika.

V ljubkem negligeu sedela je Zlata na meh-
kem fotelju. Razpleteni, črni lasje so se jej usi-
pali na pleča, glavico je podprla z ono majhno
roko, katere se niti nisi upal stisniti, bojé se, da
ne bi udarili toki rudeče krvi iz ličnih prstov.
Nožici je položila navskriž na podnožnico, ustnici
je imela trdo stisnjeni, okoli njenih očí pa je bliš-
čala solza.

Zastrta okna so zabranjevala solnčnim žar-
kom dohod v sobico. Ob razpokah pa se je ven-
dar prikradlo nekaj teh gostov ter obavilo veliko
levjo preprogo, razgrinjeno po tleh. Vedno dalje
so se spenjali žarki, vznemirjajoči oblak prahu.
Dosegli so svileni podnožnico, poljubili nežno no-
žico gospice Zlate. Stresnila se je nožica, zacepe-
tala po zraku, potem pa odločno udarila ob tla.

„Da, morajo mi dovoliti, morajo“, vzkliknila
je ter zahtela na glas:

„Jedina hči, jedino dete sem, pa mi še no-
čejo privoliti takega malenkostnega veselja. Sod-
nikova Karl ima vsega, česar peželi. Oče in mati
jej ne odrekata ničesar, vendar se mi stavlja vedno
v izgled; jaz pa moram jokati in jih prositi na
kolenih za najmanjšo uslugo. Seveda, preotročja
sem jim še, zato me zaničujejo. Še jedenkrat jih
poprosim, poslednjič naj me še vidijo plakajočo moji
trinogi; če mi pa še sedaj odbijejo prošnjo, po-
tem pa —“.

Topotnila je z nogo, bacnila podnožnico od
sebe, skočila na lahne nege ter stekla proti oknu.
Vzdignila je težka pregrinjala od temne, rudeče
svile. Tek žarkov je obšel nje obraz. Zastrla je
očesi z roko ter se nagnila k oknu.

„Dobro jutro, gospica Zlata. O kako sem
srečen, da vam morem javiti srčno čestitko, vi
čarna, zapeljiva Vila.“

„Gospod doktor, vi ob tej uri?“ dejala je
oplašena Zlata.

„Da, da vidim vašo bol in vaše biserne sol-
nice. Vi ste jokali, gospica Zlata?“

„Ne, ne, klanjam se, gospod Sanec“, je dejala
burno ter odstopila od okna.

Odvetniški koncipijent, doktor Ivan Sanec,
pa je osupnjen obrnil svoje korake od okna ter
šel dalje.

„On me je videl. Naj me! Kaj me to briga,
kaj so mi ti malomestni pusteži, kaj mi je on!
Bá!“ dejala je, stopivši pred veliko stensko zrcalo,
ter pripela z dragocenim obročkom svoje lase, ki
so se jej bili usuli na prsi.

„Kam je neki šel, pa tako zgodaj.“

Skočila je k oknu ter zrla za njim.

„Kako stopa! Mirka! Ta ob tej uri že na
nogah? Kaj to pomeni? On tudi! Da bi —! Po-
zdravil jo je; kako se mu smehlja. Ozira se, da-li
morda opazuje kdo. Hinavec! Kako me je pogle-
dal prej, ko da bi mi hotel —. Poljublja jej roko.
Breznačajnejš. Misli, da ga ne vidim. Ljubezen
postruje vid. Kaj sem rekla: „Ljubezen! Ljube-
zen? Ljubiti? Jaz bi te ljubila? Ivan, jaz bi te
mogla ljubiti? — Odsila je. On gleda za njo. Sem
gleda, ravno na okno; nazaj, da me ne bode vi-
del, da si ne bode domišljeval Bog ve česa. Kako
temno gleda. Kako je udaril s palčico po tleh.
Ivan!“

(Pride še.)

pravičnost. Vsa ta upravna akcija se je pokazala le nesrečnim eksperiment m. To so tudi slutili že vnaprej, da se dež. zastopni ne pokažejo pravične; zato so dež. avtonomijo pristigli tako, da so jej v protitežje ustvarili navadno avtonomijo občin, navzgor pa „izvrševalno državno oblast“. Z drugimi besedami: ako bodo dež. zbori prav delovali, dobro; ako ne, pa si pridržuje državna oblast službo mirovnega sednika.

Iz vsega je razvidno, da državniki niso vedeli, kaj bi počeli z narodnim vprašanjem, in so rekli: storite vi, deželni zbori, česar mi ne moremo pogoditi. Ako ne pogodite vi, potem ostane vse pri starem. In res je ostalo pri starem. Izvrševalna oblast države je dobila zopet tisto moč v roke, katero je imela popred. Seveda ni krivda na izvrševalni oblasti, ampak na deželnih zbora. In ravno tu se kaže vse zlo dosedanjega umevanja narodnega vprašanja. (Zvršetak tega članka pride.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 5. novembra 1897.

Državni zbor. Takoj po otvorjenju včerajšnje podnevnje seje je podpredsednik Abrahamovič ponudil obstrukcioniste se svojo energično izjavo, da se predsedništvo ne bode dalo plašiti po grožnjah. To bi kazalo na trdno voljo na desnici in v predsedništvu, da se stori kraj strahovanja od strani razgrajadev. Ko bi zadoščala le trdna volja! Pač, v toliko je utegnula zadoščati v sinočni oziroma današnji večerni seji, da je večinoma izsilila prvo čitanje nagodbenega provizorija. Morda, ker nimamo v tem hipu še poročila o zaključku seje. Ali že dosedanja poročila pričajo, da škandalov nista mogla preprečiti ni večina, ni predsedništvo. Med vso sejo je bilo predsedništvo, kakor v obsednem stanju. In le ciničen smeh je sledil posvarila podpredsednika, da po takih prizorih zakonodajni zastop postaja — gledališče.

Po tem se je proglasila seja tajno. Ob 7. uri zvečer se je zopet pričela javna seja.

Obstrukcionisti so besneli toli ljuto, da so glasovanja po imenih, za katera se je navadno rabilo k večjemu po 20 minut, zahtevala po jedno uro in več. O vsakem imenu je bil peklenški vrišč. Kričali in teptali so z nogami, neka skupina pa je spremljala glasovanje popevaujem besed „da“ in „ne“, tako, da predsednik ni mogel razločiti, kako da je glasoval dotičnik. Vsako ime so morali čitati po dva-trikrat. Nesramnost nekaterih nositeljev nemške kulture je sezala celo tako daleč, da so splezali gori k predsedniku in mu tulili na uho, da le ni stisnil ničesar. To je res gledališče. Ne, ampak — beznica.

In vendar je bilo to, kar se je godilo v podnevni seji, le nekaka idila v primeri s tem, kar so uprizarjali Prusjaki po noči. Mi seveda — oziroma na skromni prestor — ne moremo opisovati vseh divjih prizorov, ampak omejiti se moramona to, da naberemo v vevce najrditeje v klike iz ust sveteče nemške kulture.

Zastoj je pravil predsednik, da je pripravljen ustreči vsaki želji, le tega da ne more dovoliti, da bi se poslovnik zlerabljal v preprečenje vsacega parlamentarnega delovanja. Pravi škandal pa je prišel, ko se je dvignil poslanec dr. Lueger, da bi govoril o nagodbenem provizoriju. Kričali so: To je škandal pred Evropo! Podpredsednik je lažnjivec! Kdor ima kaj časti v sebi, ne more ostati v tej dvorani! Kje so stražniki norcev? Danes sta dva tu, katera bi trebalo zdraviti! Predsednik ima železno čelo! Le to vemo, da na predsedništvu sedi mož, ki zasluži ne le poznan naslov. — Tako je trajalo dalje, da bi prisilili podpredsednika Abrahamoviča, da bi dal besedo Schönererju mesto Luegerju. In potem sta govorila hkratu Wolf in Schönerer, le Lueger ni mogel, ker ni imel besede.

Ko pa je Schönerer izvel neki papir na katerem je bilo debelo tiskano: „Prosim za besedo!“ in je ta papir molil v zbornico, zaklical je nekdo najprimernejši vsklik za to — družbo: To je cirkus! Da, to so klovn. Do sedaj so se gnusili, sedaj pa so smešni, ker so komedijaši.

A iz komedijašev so se hipoma prelevili v izdajalce, v ljudi, ki groze kroni. Pokazali so barvo, gospoda iz staatsbehaltende Partei.

Posl. Steinwender je zaklical prvi: Krona ne sme vsprejeti te nagodbe, ker bi se s tem krčila ustava. In potem je sledilo jedne za

drugim: Krona se ponižuje s takim postopanjem! Krona posluša vse! Krona ne sme storiti tega; in ako stori — posl. Wolf je izustil to grožnjo — pripisati bi morala posledico sama sebi.

Potem sta zopet in zopet govorila in kričala Schönerer ali Wolf, ali pa oba hkratu.

Po pavzi 5 minut — bilo je ob 8. uri 10. min. zvečer — je podpredsednik zopet dal besedo posl. Luegerju. Zopet isti peklenški vrišč. Podpredsednik je poklical Wolfa na red. Odgovor je bil: Wolf je govoril dalje.

Slednjič so se razgrelji tudi na desni in se jeli reagovati proti prostaštvu Wolfovemu. Pa tudi med krščanskimi socialisti in obstrukcionisti je prišlo do hudih spopadov. Posl. Lueger je zakričal: Prosim, ali slavno predsedništvo nima meči, da bi osvobodilo zbornico od takega razgrajadev? Predsednik pa je svaril: Gospodje, kako vedenje je to, ko bi morali razpravljati o življenskih vprašanjih za državo!! Kršč. soc. so kričali Wolfa in družbi: To je individuvij brez časti! V beznico naj gre! Nevredni malopridnež! Pobalin brez časti! Pred vsakim židom snamem klobuk, pred Wolfem pa ne!

Slednjič je zopet hotel govoriti dr. Lueger. A ko je videl, da Wolf in družba besne nezmanjšano silo, zakričal je: Vprašam še enkrat predsedništvo, da-li ni v stanu osvoboditi zbornice pred tem nesramnim človekom? Poslanec Gregor je vskliknil: To Wolfovo gledališče stane 6000 goldinarjev na dan! Grof Deym: Zbornica ne bi se smela dati strahovati od take osebe! Strohbach: Zakaj ga večina ne vrže ven! Steiner: Najbolje sredstvo bi bilo, da ga utaknejo v nasilni jopič!

A vse te, le preopravičene psovke niso nimalo motile poštenjaka Wolfa, ki je neprestano govoril dalje. Lueger je vskliknil: „Pošten Nemec ne more biti somišljenik takemu človeku! Ako hočemo, da se povrnejo dostojne razprave, treba, da se osamiže oni štirje rogovileti! Tu ni drugega sredstva, nego da se vsi združijo proti temu individuvu!“ Lueger je predlagal na to, da bi se nadaljevala tajna seja, toda podpredsednik mu je odgovoril, da ne more ustreči tej želji, ker njemu je dolžnost, da izvršuje, kar je sklenila zbornica. Zbornica je sklenila, da se mora nadaljevati razprava o nagodbenem provizoriju in pri tem naj ostane.

Podpredsednik je zopet pretrgal sejo, ki se je nadaljevala ob 9. uri 30 m. Ponavljali so se burni prizori med obstrukcionisti in predsedništvom. Prvi so hoteli po vsej sili preprečiti razpravo o provizoriju.

Potem je navstalo vsaj toliko miru, da je mogel izjaviti dr. Lueger, da ni nasproten pošteni pogodbi, ali sedanjemu provizoriju se mora protiviti. Med tem, ko se prepiramo v Avstriji, stezajo Madjari svoje prste v češke in nemške žepe.

Na višini Avstrijske se je povspel dr. Lueger, ko je izjavil svojo indignacijo na tem, da se je v tej zbornici od strani Schönererjancev izrazila želja, naj bi Avstrija stopila v tako razmerje z Nemčijo, v katerem sta n. pr. Saksonska in Bavarska in se je izrazila celo želja, naj bi nemški cesar postal tudi cesar Avstrije. Po vsej pravici je vskliknil posl. Gessmann: To so odkriti izdajalci domovine! In prav so imeli oni poslanci, ki so glasnimi vskliki obsajali tako izdajstvo.

Dr. Lueger je govoril do polnoči. Ko je zbornica odklonila predlog opozicije, da bi se seja zaključila, je predlagal posl. Herk, naj se razprava zaključi. V sled tega predloga je strašno zavriščalo v opoziciji in posl. Wolf se je vedel kakor obseden. Razburjenost je dosegla svoj vrhunec: poslanci so jeli lezti gori na klopi in so stisnjenimi pestmi žugali Wolfa. Leta je prekosil samega sebe. Ko se je vsaj nekoliko polegel mir, je rekel podpredsednik: Ožigesati moram vedenje poslanca Wolfa, kakor nedostojno parlamenta.

Med hrupom, vriščem in razgrajanjem se je vršilo glasovanje po imenih o predlogu posl. Herka za zaključenje razprave. Predlog je bil vsprejet. To je bilo ob 2. popolnoči. Na to je predsednik povabil zbornico na volitev generalnih govornikov. V tem hipu se je izvršil hud spopad med posl. grofom Zedwitzem in Wolfom. Zedwitz je plunil pred Wolfa, v plačilo ga je ta poslednji obsopal z vsemi možnimi psovkami.

Tu so pretrgana poročila. Nadaljevali bomo

torej deloma že med najnovejšimi vestmi tega izdaja, ostalo poročilo pa priobčimo prihodnjč.

Ravno, ko je bilo že sestavljeno to poročilo, — okolu 11. ure predpoludne — prejeli smo nastopno brzojavko z Dunaja.

Seja je trajala do sedaj. Obstrukcionisti so dajali strašno pohujšanje. Vendar se je, po zločnosti, odločnosti, in vztrajnosti večine, načrt provizorija izročil proračunskemu odseku. Italijani so se konečno kar poizgubili popolnoma.

K položaju. Završen je gigantske borbe — prvi del. Danes moramo sneti klobuk pred desnico. To ni malenkost, ako se je večina, sestavljena iz toli različnih delov in izpostavljena tolikim uplivom, grožnjam in napadom, pokazala toli zločno v takem ognju in vztrajala v borbi, ne da bi se pokazal najmanjši znak rušenja na nje sestavi. Danes je torej večina užugala obstrukcijo po borbi, ki je trajala vso noč; po borbi, v kateri se nasprotnik ni bal nobenega sredstva, ker je podrl vse mostove za seboj. Obstrukcija se je zaletela predaleč, da bi mogla misliti na povratek. Ona mora le naprej, ne zmené se za prepad, proti kateremu drvi. Kakor hitro bi le mislila na povratek, popihnila bi jo nevolja vsemi možnimi sredstvi naščuvanih mas, ki bi se čutile prevarjene. Le v takem položaju mora biti stranka, ki se poslužuje takih sredstev, kakoršnjih se je posluževala obstrukcija to minolo noč, ko je spreminjala parlament sedaj v gledališče, sedaj v beznico, sedaj v cirkus, in nazadnje v temen konventikelj — izdajalcev države in strahovalcev krona.

Izvojevan je teroj orjaške borbe prvi del. Nagodbeni provizorij se je po volji večine izročil proračunskemu odseku. Jednako hude borbe je pričakovati o drugem čitanju provizorija. S tem pa nočemo podcenjevati vspeha, ki ga je dosegla večina danes zjutraj. Ta vspeh kaže, da opozicija ni dosegla tega, kar je hotela doseči v prvi vrsti: ni se je posrečilo, da bi bila razrahljala sestavo večine. Tako je dobil grof Badeni pouk, da s to večino se da kaj doseči, z večino, ki je toliko bravuro odbila nečuvno silen napad od strani do skrajnosti zbesnele opozicije.

O nadaljnjih nakanah vlade čitamo v listih: Ministerski svet je sklenil, da se odgodi parlament. Vlada ima od krona polnomočje v to. Vlada nima nade, da bi se provizorij vsprejel tudi v II. čitanju. Nagodbeni provizorij se uveljavi na §. 14 drž. tem. zakona. Avstrijska vlada da je dobila od ogerske zagotovilo, da ta poslednja se zadovolji tudi s takim rešenjem provizorija. Tako poročajo nemški listi, dočim se oporeka tem vestem v krogih, ki so v zvezi z vlado.

V označenje šane obstrukcije pa je vsakako izvrstno služilo že dejstvo, da je cesar izredno prijazno vsprejel oba podpredsednika zbornice in pa da je pohvalil njih postopanje. In ne le to; govori se tudi, da je cesar izrekel ob enem najostrejšo sodbo o postopanju obstrukcije. Teh pojavov ni smeti prezirati.

Res, da smo konstitucionalna država, vendar so razmere v nas take, da je krona vsikdar ostala prvi in odločujoči činitelj, kadarkoli so nastopale krize. Danes pa bolj nego kdaj poprej, ko je parlamentarizem prišel ob ves ugled in je krona jedina mirna in stalna točka v tem viharju. Mogočno je plula obstrukcijska ladija na visoko morje; predrzno je izživala elemente; a sedaj kaže vse na to, da jo elementi vržejo na suho, ali pa jo celo telebnejo ob skalo.

Važen nasvet. „Slov. Narod“ opaža koncem svoje čitce o namerovani udeležitvi nekaterih avstrijskih državnih poslancev na shodu „All-deutscher Verband“ v Berlinu, da je čudno, da se ne najde med vsemi avstrijskimi poslanci meč, ki bi radikalno ožigosal tako počenjanje. In zares bi bilo umestno, da bi se sivar primerno omežila v naši zbornici, kjer sedi dokaj takih „zaščitnikov“ avstrijskega prusjašstva. Z očij v oči naj bi se jim povedala ejstra resnica, da bi morali zaradeti ti uzorni Avstrijci, ako imajo kolikšak prirojanega srama. Pa ga nimajo menda!

Nemški „kit“. V včerajšnjem izdaju smo govorili o „nemški pesti“, danes spregovorimo dve, tri o „nemškem kitu“. Momsen, ki je pisal svoje pismo, kakor da mu je je narekala četvorica komedijantov iz zbornice poslancev na Danaju, pravi mej drugim tudi, da je le nemštvo oni „kit“, ki drži Avstrijo skupaj.

Sicer bi ne bilo vredno, da se svet peča z izbruhom sivolasnega pruskega profesorja, ako bi ti izbruh ne bili živ odmev najnovejših, — skoro bi rekli — hajduških nastopov izdajice v državnem zboru. Da je namen poslednjih samo ta, oblatiti čast poslaniške zbornice avstrijske, to ve danes že vsakijrabelec na stregi današnjega parlamenta. Toda ne samo oblatiti čast avstrijske zbornice poslancev, je namen „volčjega kroga“, marveč isti namerava pač vse kaj drugega, kar izraža Momesu v svojem „kitu“. Mej vrstami Momesovega pisma je čitati namreč mnogokaj, kar bi menda niti „Neue Freie Presse“, dasi morda rada, očitno ponatisniti ne smela, jednostavno zato ne, ker list izhaja v — Avstriji. Že ta beseda „kit“ sama znači (po načelih Wolfa in družbe) veleizdajstvo. Elementi, ki glasno kriče „Germania irredenta“ in ki javno izražajo svoje nemere, težeče čez mejo, pač ne morejo biti „kit“ države, v kateri počenjajo svoje izdajske orgije. Seveda „kit Avstrije“ so vsakako ti Nemci, oni kit, ki naj bi spojili to državo z „ljubljenim“ Prusijo. Da pa ne pride do tega, za to bodo že skrbeli ljudje, ki so že davno analizovali ta nemški „kit“ na njega pravo vrednost za obstanek države avstrijske.

Novi guverner za Kreto. Kakor je bilo že omenjeno, je za guvernerja na Kreti največ glasov na strani polkovnika Schäferja, Nemca. Sultan se pa baje upira imenovanju Schäferja in to menda radi tega, ker je soproga poslednjega Armenka in pravi, da se brez njegovega dovoljenja ne imenuje kresčanski guverner. Ruski časniki izražajo celo skrb, da se Schäfer, ki je služil 20 let v angleški vojski, ne bode mogel odtegniti angleškemu uplivu in menijo, da bi bilo bolje, ako bi izvelili princa Jos. Battenberskega, ki ima za ženo hčer črnogorskega kneza. — A mi pravimo: čudno je, da ga ni v kaki drugi narodnosti primerneža moža za Kreto. Ali so res Nemci za vse?!

DOPISI.

Iz Hrvatske. (Izv. dop.) Čitateljem „Edinosti“ je dobro znano, kako so se vršile hrvatske volitve meseca maja, na katerih se je prelivala nedolžna kri.

Vlada grofa Khuena ni se zadovoljila samo s temi dogodki, ampak je nje večina v saboru poleg tega še uničila 6 opozicijskih mandatov.

Za nove volitve je vlada nategnila vse strune in nje organi agitirajo tako, da ni moči povedati. Med tem pa se opozicija niti ganiti ne sme.

Žalostno je pa, da je med duhovniki — od katerih je velika večina narodna, nekaj madjaronskih petolincev, ki nastopajo proti svojim lastnim bratom — duhovnikom. Tako se je dogodilo n. pr. v volilnem okraju Vrbovsko, kjer je opozicija z veliko večino neodvisnih glasov izvolila duhovnika Rancingerja. Ker pa ta ni bil po volji grofu Khuenu, večina ni verificirala njega izvolitve.

Zdaj bodo torej nove volitve. In kaj mislite, kje bo njega protikandidat? Kanonik Martinac iz Senja! Res, žalostne razmere so to, ko nastopa duhovnik proti duhovniku, brat proti bratu. Tem žalostnejše, ako pomislimo, kaj se je godilo o zadnjih volitvah v tem okraju. V tem okraju je bila ubita jedna ženska z dvema otročičema v svojem telesu; je bilo obstreljenih nedolžnih starčkov in otročičev in še danes je v zaporu 15 nedolžnih ljudi. Ali, kakor se zdaj pripravlja vlada in nje aparat, je mogoče, da bode o prihodnji volitvi še hujše in da se prelije še več nedolžne krvi. In to morebitno prelivanje krvi bosta morala gledati dva duhovna — brata!!

Duhovnik Rancinger je bil zadnjič izvoljen od naroda, in narod hoče, da ga ponovno voli. A on, kakor pravi svečenik in domoljub, mora sprejeti kandidaturu. Ali če se bode zopet streljalo na ljudi, vzrok bo temu le vladina stranka in njeni kandidat, kanonik Martinac.

Kaj poreče na to presvetli biskup Maurovič? Ne mislimo, da bi mogel in smel naravnost zaščititi kandidaturu gosp. kanonika Martinca — ker to ne bi se ujemalo s konstitucionalnim načelom in osebno svobodo — ali poskusil naj bi vsaj, da svojim uplivom prepreči to pohujšanje.

Volitev župnika Rancingerja bi bila verificirana že o zadnjem verificiranju hrv. zastopnikov, da ni vlada imela zaupanja na Martinca, misleča, da bodo vsi duhovniki morali glasovati za njega

(kakor višega) in z njimi da bode glasoval ves narod. Ali prevarila se je, kajti duhovniki in vsi drugi neodvisni volilci ne bodo glasovali zanj, ampak za prejšnjega kandidata Rancingerja.

Dixit!

Slavnost odkritja nagrobnega spomenika pokojnemu Dragotinu Martelancu.

(Zvršetak.)

Gospod Makso Cotič je napil na to bratom iz Istre. To ravno je še posebno povzdignilo pomembnost današnje slovesnosti, da so prihiteli bratje iz sosednje pokrajine, da v družbi z okoličanskimi rojaki izrazijo čustva hvaležnosti na grobu moža, ki si je svojim delom in trudom, svojo ljubeznijo do naroda, svojo redko požrtvovalnostjo, ki ni poznala sebe, ampak le splošno blaginjo, moža torej, ki si je že v mladeniški dobi pridobil pravico, da ga slavimo in častimo po smrti.

Hvaležni moramo biti bratom iz Istre, da so prihiteli danes med nas, hvaležni na dokazu, da čutijo z nami. Hvaležni moramo biti na takih dokazih bratrskega sočutstva, ker to se le pojavi onega, kar mora biti podstava programu naroda slovenskega: pojavi slovenske vzajemnosti. Čim bolj se bodo množili taki pojavi, tem bolj se bode utrjala vera v našo srečno bodočnost. Po tej veri bode rasla tudi naša srčnost in požrtvovalnost. Še le potem, ko nas prešine vseh uverjenje, da ne smemo poznati dajalnih mej, ki ločijo Slovence v 6 upravnih skupin, ampak da moramo preko teh mej čutiti jeden za drugega, še le potem se bode razvila prava borba za naša prava, ker bodo naše vrste kompaktnae.

S tega stališča moramo največ radostjo pozdravljati prihod Riečanec na našo slavnost. Vrlo pevsko društvo „Slavec“ je dalo lep izgled bratrskega čustvovanja in slovenske vzajemnosti in pozivljam vas, da zaključimo skupno: Slava Riečanec! — Navdušeno vsklikanje je sledilo. Vse občinstvo je pozdravljalo brate iz tužne Istre.

Vrsto govorov je zaključil g. dr. Gregorin. Povsem naravno je bilo, da je storil to v proslavo spomina pok. Dragotinu Martelancu. Spomin pokojnikov smo počastili na grobišču, duh pokojnikov je plaval nad nami na veselici, torej ni megal govornik drugače, nego da je v zaključek postavil pokojnika v najlepši izgled slovenskim rodoljubom.

Povsod v civilizovanem svetu je navada — tako je menil govornik — da vsaj pred grobom, pred velečastjo smrti, utihajo borbe in strasti. Povsodi je tako, samo v Trstu je drugače. Tu noče utihniti strast niti ob grobu. A ravno dejstvo, da nasprotniki proganjajo pokojnika še preko groba, ravno to dejstvo govori najrazločnejše, kaj je bil pokojni Dragotin Martelanc! Govornik se je spominjal vsklika nekega okoličana: „ako žaba ne more ugrizniti, pa včipne“: ker niso mogli preprečiti vse današnje slavnosti, pa so napeli vse sile, da so preprečili vsaj jeden del — oni na pokopališču. Nasprotniki na magistratu so se delali, kakor da se bojé izgredov. Pa tudi travo na pokopališču bi bili poškodovali mi. No, izid današnje slavnosti je pokazal, kako neopravičene so take, v resnici le hlinjene „bejazni“. Neredov ni bilo nikakih in na pokopališču se ni poškodovalo prav ničesar, da si je bila tam velika množica, četudi se ni mogel vršiti določen program.

Razvoj današnje slavnosti je jako poučen na vse strani. S tem, da nasprotniki proganjajo pokojnika še preko groba, da torej tirajo v blato zakone, ki veljajo povsod drugod v civilizovanem svetu, so pokazali le, da niso to, za kar se izdajejo, da niso kulturen element. Naši ljudje pa so dokazali svojo mirnostjo, svojo disciplino, svojim zmisлом za red in svojo treznostjo tudi v trenutkih užaljenja, da so kulturen element v pravem pomenu te besede! Vse to je jako poučno tudi za državno oblast. Ista je lahko uverjena sedaj, da ni bilo nikakega povišja za prepoved tudi jednega dela te slavnosti, ker znamo vzdrževati red na naših slavnostih. Uverjena je lahko sedaj, da naše ljudstvo ne dela izgredov, ako je ne izivlje nikdo.

Zahvaljujem torej v imenu slavnostnega odbora vse občinstvo, ki je svojim vedenjem in nastopanjem pripomoglo v to, da se je današnja slav-

nost toli divno izvršila spominu pokojnika v slavo, a našem narodu v čast.

Viharno ploskanje je sledilo temu lepemu in navdušenemu govoru. A mi smo odšli zavestjo v srcu, da smo preživeli dan po božji in narodni volji!

Različne vesti.

Velikim možem — naše sožalje! Čudno to, ne res: velikim možem — sožalje! Ne strinja se prav, a vendar je tako.

Šli so na „delo“ ob neopisnem navdušenju množice in z dobrimi priporočili dobrih tržaških prijateljev v žepu. Prišli so na Dunaj. Vsprejem jim je bil presrčen. Tam gori so izvedeli še le, da so odločeni za velike stvari, da jim bode raztegniti „delo“ preko svojega prvotnega okvirja. Usojena jim je bila uloga preporočiteljev bolnih avstrijskih odnosajev. Italijani so bili na najboljši poti, da postanejo „veliki možje“. Kdo bi jim zametil, da so na vse zadnje sami jeli verjeti v svojo veličino!

Začelo se je veliko delo, v katerem je bila prisojena uloga regulatorja našim italijanskim poslancem. Stvari so se razvijale dalje v svoji usodni smeri — ne vemo pa: ali vsled, ali pa vzlic posredovanju italijanskih poslancev — dokler ni prišlo danes osem dni do velike odločilne bitke, ki se je završila danes zjutraj ob groznem besnenju elementov. Poročila ne vedo povedati, kako so italijanski poslanci zadoščali svoji veliki nalogi v teh kritičnih trenutkih, ali to vemo — glej brzojavko v današnjem poročilu o seji zbornice poslancev! — da so v odločilnem hipu „veliki možje“ popolnoma zginili s pozorišča.

In ko se sopeset pokažejo na pozorišče, zdeli se bodo veliki možje neizmerno majhni marsikomu; morda tudi lastnim volilcem. Pa bi jim človek ne izrekal sožalja!

Avdienco. Dne 4. t. m. je Nj. Veličanstvo cesar vsprejel: dopoldne predsedstvo gospodske zbornice, in ob poljedne ministra vnanjih zadev, grofa Goluchowskega. Isti dan je bil v avdienci pred cesarjem tudi goriški župan dr. Venuti.

Nj. Veličanstvo cesarica Elizabeta bode bivala to jesen v francskem morskem kopališču Biarritzu, kamor so jej svetovali zdravniki. Ako bode ondi ugajalo Nj. Veličanstvu, ostane najbrže cela dva meseca.

Odlikovanje. Nj. Veličanstvo naš cesar je podelil z značajem in naslovom dvornega svetnika zajedno viteški križec Leopoldovega reda deželneega višega sodišča svetniku, Josipu Poljaku v Trstu, povodom upokojitve poslednjega.

Nov odvetnik. Dr. Tallius Sbiša je dne 30. oktobra t. l. otvoril svojo odvetniško pisarno v Poreču.

Našim kmetovalcem. Na Notranjskem so zasnovali „politično gospodarsko društvo“. (Poročilo o shodu, na katerem se je to društvo zasnovalo, prinesemo v bodoči številki.) Nadejati se je, da bode društvo delale v prvi vrsti za gospodarski prosep naroda na Notranjskem, ker to je jako važen faktor v življenju našega naroda. Pri nas na Tržaškem imamo dvoje društev, ki delujeta po programu, po katerem bode menda delovalo notranjsko društvo; mi imamo poleg polit. društva „Edinost“ tudi „Kmetijsko in vrtnarsko družbo za Trst in okolico“, katere neumorna skrb je gospodarski napredek kmeta okoličana. To družbo duševno in gmotno podpirati pa je dolžnost vsacega zavednega okoličana brez ozira na to, ali ima isti kakor člen že koristi od družbe v prvem trenutku. Koristi ne izostanejo in pa še prav izdatne koristi, za to skrbi odbor neprenehoma. Z združenimi močmi se doseže vse — posamičnik ne doseže ničesar.

Bosanske in hercegovske narodne pesmi. „Bosanska Pošta“ pričela je objavljati v svojem podlistku vrsto „narodnih pesmi“, ki jih nabira Stj. Ratković. Pesmi so jako zanimive z ozirom na življenje bosansko-hercegovske slovanske raje, tesno združeno s tamošnjim turškim življenjem v minulosti dežele. Nadejati se je, da Ratković prav mnogo nabere teh pesmi, katerih zaklad je getovo jako bogat.

Maloruski kolegij v Rimu. Glasom poročila iz Rima se otvori imenovani kolegij že te dni. Na ustanovi tega kolegija ima največjo zaslugo Nj. Veličanstvo cesar Fran Josip I., ki je v ta namen podaril znesek 100.000 gld.

Prodajalec krompirja. Na Angliškem je letošni bolezen na krompirju, ki je skoro popolnoma uničila ta koristni poljski pridelek. Valed tega je ondi cena krompirja jako visoka. Dosedaj pa je dobival otok Malta ves krompir za setev z Angliškega in se bode valed te nezgode v Angliji moral obračati drugam za nakup. Povprečno se je kupilo krompirja 40.000 kv. vsako leto. Avstro-Ogerska ima skoro največ krompirja, tudi je jako priljubljen rumeni okrogli krompir moravske vrste. Pošiljatve se oddajajo v vrečah po 100 kilogr., računeno franko brod Trst ali Reka. S pošiljatkami se je požuriti, ker na otoku Malta sade krompir že k sredi tega meseca.

Izpred sodišča. Pred deželnim sodiščem je stal predvčeraj 24letni Josip Premru, po domače Baraba. Tožen je bil radi sločina javnega nasilstva, ker se je upiral javnim stražarjem. Dobil je 8 mesecev.

19letni Anton Busanich je pa dobil 1 mesec ječe radi tatvine. Ukradel je je bil 10 gold. nekemu Antonu Caratin.

Zrele jagode. V Vikošu v Bosni je dne 23. okt. našel neki finančni stražnik zrelih jagod. Res, pravo čudo v tem času!

Nagla smrt. Dne 2. t. m. je zadela kap velečastitega kurata v Kalu pri Kanalu, Frana Kofola. — V Kanalu je umrl iste nagle smrti gosp. Andrej Drašček, c. k. poštar. Zadela ga je kap dne 3. t. m. ob 9. uri zjutraj. Večna luč naj sveti obema pokojnikoma!

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu oktobru t. l. je 100 strank uložilo 20844 gld. 19 nvč., 68 strank vzdignilo 10609 gld. 02 nvč., 17 strankam se je izplačalo posojil 12010 gld. Stanje ulog 308786 gld. 85 nvč., denarni promet 77624 gld. 79 nvč.

Romantika banditov v Italiji. Veliki glavar razbojnikov v Siciliji, C a n d i o, je nedavno temu poslal uredniku lista „Giornale di Sicilia“ nastopno sporočilo: „Prejasni gospod! V malo besedah vam sporočam, da se bode znalo, da se je Candio ločil od svojega dosedanjega tovariša Giusoppe Galba, zato, ker je ta pregrde ravnal z občinstvom. Zato pa se je združil s tovarišema Ferrara in Forrerella, oba iz Gansi, katera pristavljata na to pismo vsak po jeden rudeči križec mesto svojega podpisa. Pozdravljam Vas v ljubezni in sem — Vaš Candio.“ — To je že skrajna romantika!

Pasji kontumac. Z ozirom na oglas od dne 23. okt. t. l., s katerim se je javnost mesta tržaškega opozorila na razširjanje stekline psov, daje magistrat sedaj na znanje, da se kratkim potem uničijo vsi oni psi, katere najde konjedec na ulici brez torbe. A proti listnikom takih psov se bode še postopalo sodnijski.

Vol umrtil ženo. V selu Boljaniču v Bosni je dne 25. okt. ušel iz hleva vol Gjorgja Stankovića ter je hodil okolo brez nadzorstva. Volu je prišla nasproti kmetica Jovanka Šarić, nad katero pa se je vol razsrdil tako, da jo je nataknil na roge in bezljal žnjo po vasi. Ženska je umrla od straha in bolečin. Proti lastniku vola pa je uvedena sodnijska preiskava.

700 000 frankov poneveril. Blagajničar Fascender je vkradel svojemu šefu Delahay-u v Parizu gori imenovano svoto. Zdaj pa šteje v — jedi nasledke svoje zvestobe.

Nesreča v Tolminu. Od ondi se poroča: Na vseh svetnikov popoldan so šli otroci s svojo učiteljico na pokopališče. Dve deklici sti se zverali po železnih križastih vratih pokopališča. Učiteljica je poslala devetletno hčerko tamošnjega okrajnega tajnika K usa k deklicama z naročilom da gresta od vrat. Toda mej tem, ko sti deklici plezali k tlom, podrl se je rahlo stoječi steber z železnimi vrati vred na hčerko Kausovo in jo težko ranil. Bati se je, da otrok umrje vsled poškodovanja. Bodite previdni, vi mali in — veliki!

Nesreča. Dne 4. t. m. dopoldne okoli 11¹/₂ ure je padla z voza 22letna mlekarica Ana Vičič iz Barkovelj ter je takoj obležala mrtva. Značilno je, da so že stitje bratje Ana Vičič umrli na cesti, vsi zadeti od srčne kapi. — V noči od 4. do 5. t. m. je nastal požar v prodajalnici Petra Landića v Barkovljah in je povzročil škode okoli 1500 gld. Požarna bramba je ogenj zadušila.

Velikanski dežnik. Tovarna za izdelovanje dežnikov v Kapstatu je dobila od kralja nekega zapadno afričanskega plemena nalog, da izvrši ve-

likanski dežnik, ki bode imel v premerju najmanj dvajset čevljev. Dežnik si je naročil črni kralj v ta namen, da bode ob slabem vremenu mogel na planem obedevati pod njim z vso svojo družino. Originalen kralj!

Letoriske številke, izrebane dne 3. t. m.:
Brno 15, 86, 61, 11, 77.

O literarnem boji v Slovincih.

Boj, ki se je bil med novo- in staro-strujarji, sem gledal jaz le od daleč, pa se jim včasih smejal, včasih čudil toliki nevednosti, včasih se mi je pa gabilo. Vmes nisem posegel, ker nisem leposlovec in nisem še nikdar spisal ničesa za javnost. Med tem bojem pa so mi večkrat silile misli v pero, osebno ko sem prečitoval tuje, posebno francoske časnike.

Ali kaj boš ti staro-Slovenec, sem si mislil, preiskuj raje in rešuj sedne akte in pri tem bi bilo tudi ostalo, da se nisem oni teden sešel na potovanji s Slovincem, živčim v tujini. Menila sva se o naših domačih razmerah in prišla tudi na slovstvo. Ostrmel sem, ko sem razvidel iz njegovega govorjenja, kako je poučen o vsem. O poslednjih bojih dejal je nekako tako-le: „Kakor vidim, vsi ti literarni boji in vsako zanimanje za slovstvo je tako omejeno v Slovincih, da bi Slovek obupal na prihodnosti naše literature. Meni se zdi, da je malo, zelo malo kulture med Slovinci. Ni pojma o lepoti, ni prave kritike, in tudi ko bi bila, niso zreli za njo čitatelji. Človek bi mislil, da vse obstoji le v slovnicu, o čem drugem ni sluha.“

Pač, sedaj mora biti vsaki pisatelj socijalist in mora udariti po novi poti (kakor da bi bila res nova pet!). Če je premalo slovstvene kulture v Slovincih, so tega najbolj krive vaše šole in vaši profesorji, katerim je le filologija vse. Pri nas — se vse drugače predava slovstvo. V nas, če hočete, je manj matematike, manj jezikoslovja, manj drugih stvari, a kar se tiče literature, smo na boljšem; več je ukusa v nas, več estetike, več izobraženosti, manj teorije, če tudi hočete, a mnogo več praktičnega poznanja prave lepote.“

Tem besedam sem moral pritrditi, da si je bile to žalostno za-me.

Poglejmo strujo, katero imenujejo v Slovincih novo, katero je pa že davno obdelal Paul de Kock in drugovi. Je-li pišejo res novi pisatelji po življenji? Ne; oni pišejo baš tako neverjetno kakor Marlittovka in njene posnemovalke. Marlittovka e compaignia bella opisujejo ljudi kakoršnjih ni; tako tudi novostrujarji. Pretiravajo une in pretiravajo ti. Poglejmo življenje!

Ali je res tako polno dejanja, polno epizod, kakor opisujejo naši mladi pisatelji? Bogme! jaz vem, da sem živel (in kakor jaz, drugi tudi) po pet in več let, da se mi je godilo danes kakor včeraj, jutri kakor danes. Poglejmo življenje ubogih ljudi!

O njih bi lahko rekli: Rodili so se, petrgali nekaj oblek po šolskih klopih, oženili so se, delajo in trpé in umirajo. O izobražencih pa tako: redili so se, presedeli najlepši čas svojega življenja med knjigami, boré se za službo, ženijo se ali ali pa ne in mró. Toda kaj in koliko čutijo, kaj in koliko želé ti ubogi naobraženci! Kdo opisuje to v Slovincih? Kdo opisuje razliko misli v ljudeh? Kaj opisujejo novostrujarji? Žene, katerih vsaka je takoj vsa njegova — ženam na čast moram reči, da nisem baš slab, nisem ravno kakev strah, a reči vendar ne morem, da bi bila kakova žena iz mnogobrojne moje družbe takoj vsa moja, dasi sem mnogim strastno dvoril. Takih (in v novostrujarjih se vse enake) sem nahajal le v zakotnih gostilnah. In kaj vse preživljajo te ženske novostrujarjev! Askerc je dejal, da novostrujarji poznajo ženske dobro; jaz pa pravim, da jih ne poznajo ne oni in ne Askerc. Ali so pa morda Slovence specialiteta, da bi se kar tako prodajale in na lahko udajale? Po ruskih ženah, katere so opisovali pisatelji, sodil je neki Francoz, ako se ne motim, vse rusko ženstvo, da mora pač biti tako, ker so pisatelji tako edini v opisovanju njih lastnosti; se-li mora po ženskih novostrujarjev soditi vse Slovence? Zalestno bi bilo. In koliko imajo ljubimcev te ženske, sredne ženske, kar vsaki dan družega; moje znanke mi pa tožijo o enoličnosti življenja, in da ni po več let nikake menjave!

Pred kratkim sem slučajno čital v nekem slovenskem listu, — „Narodu“ menda, — odlomek nekega podlistka. Smejati sem se piscu. Dejanje se je vršilo na deželi; neka ženska, menda lekarničarka, je imela svilnato krilo, naročeno naravnost z Dunaja, odičeno z smaragdi; trgovčeva soproga tudi dragoceno toaletto, na kateri so bili pripeti biseri, briljanti. Reče! Menda sam ne pozna ni smaragdov ni bis-erov, pa jih bo imela kramarica na deželi!

In ti da posnemajo Francoze! Smešno. Nikoli nisem čital podlistkov, a sedaj se me primorali Slovinci, da jih včasih pogledam. Takoj za tem smešnim nestvorem sem vzel v roke francoski dnevnik — velikanski list, ter čital sem ter tja po podlistku. O razliki se ne more govoriti, ker se ne more primerjati del; ali tu so bili ljudje, tam pa marionete, take in prav tako smešne, kakor v onih idejalnih pretiranih romanib, katerih kar mrgoli v Slovincih.

Eni in drugi ne rešijo našega slovstva in naj pravi tudi Askerc sam, da je ta pot prava. Prihodnost pokaže — upamo, da ne bodo Slovinci vedno slepi — kaj je resnično in pravo. Življenje bi radi poznali ti naši mladi ljudje in kažejo svetu, da je poznajo; poznajo pa le „chronique scandaleuse“ iz raznih listov, kakor poznajo Marlittine posnemovalke le resne zamišljene — guvernante in bradate gospode, o katerih se jim le sanja, kateri pa ne žive.

Najnovejše vesti.

Dunaj 5. (Zbornica poslancev.) Ko je bil predlog za zaključenie debate vprejet 179 proti 116 glasom, predlagal je poslanec Gross, naj se nagodbni provizorij izroči posebnemu odseku, eventualno naj se proračunski odsek pomnoži za 12 členov za posvetovanje o provizoriju. Gross je predlagal, naj se zopet otvori razprava, kar pa je odklonil predsednik. Generalni govornik „za“, poslanec dr. Engel (Mladočeh) se je v kratkem govoru izjavil za nagodbni provizorij; generalni govornik „proti“, poslanec Prade, pa je govoril 3. ure in pol proti predlogi. Na to je sledila cela vrsta stvarnih popravkov. Zbornica je odklonila predlog poslancev Grossa in je z veliko večino vprejela predlog posl. Jedrzejowicza (Poljaka), da se nagodbni provizorij izroči proračunskemu odseku. Seja se je zaključila ob 10. uri predpoludne. Prihodnja seja bode v ponedeljek.

Dunaj 5. Slovenski poslanec Berke je interpeloval vlado, da-li je ista pri volji pridružiti se prizadevanjem, katerim je namen delati proti padanju srebra? In da-li se je vlada pogajala z ogersko vlado v tem pogledu.

Dunaj 5. Njegovo Veličanstvo je vsprejelo danes opoldne ministra za vnasje stvari, grofa Goluchovskega.

Trgovinske brojavke in vraci.
Za spomlad 1898 12.16 do 12.18 Oves za spomlad — — — — —
Rt za spomlad 8.88. 9.90 Koruza za maj-juni 1897. 5.37 5.38
Pšenica nova od 78 kil. f. 12.05 — 13.15 od 78 kilo
12.20 12.25 od 80 kil. f. 13.30 — 13.35, od 51. kil. f. 13.35
13.40, od 88 kil. for. — — — — —. Pšenica 5.80 9. —
prose 6.15 6.40
Pšenica: sredne ponudbe, povpraševanje slabo.
Predaja 18000 mt. st. trg miren. Vreme: mrzlo.
Zago. Notranji trg: st. trg miren. 11.60 do 11.65. Za
notranji trgovini: Centrifugal f. 36.50 Concasse f. 37 —
Cetvorni f. 37.75 v glavah f. 38.25 — — — — —
Havre. Kava Santos good average za nov. 37. —
za mare 37.75
Hambur. Santos good average za december 30. —
za mare 30.50 za maj 31. — za september 31.25 miren.

Dunajski cene 5. novembra

	včeraj	danes
Drjavni dolg v papirju	102.20	102.25
„ „ v srebru	102.25	102.25
Avstrijska centa v zlatu	123.15	123.25
„ „ v krenah	101.60	101.75
Kreditne akcije	152.43	151.25
London 10 let.	119.45	119.70
Napoleoni	9.53 ¹ / ₂	9.53 ¹ / ₂
30 mark	1.75	1.75
100 franci	45.10	45.15

Zaloga pohištva in tapetarij
lastnega izdelka, v ulici Cordaiuoli št. 2, (nasproti pivarno „Aurora“)
kompletne zakonske sebe in jedilnice, železno pohištvo in kuhinske pohištvo po izrednih cenah. Prevzemljem naročbe v vsaki stroki. Udani G. Dalla Torre.

V „Narodnem domu“
je odprl podpisani
PEKARIJO, v Barkovljah
v kateri prodaja vedno frišen kruh, sladšičice, pastete in vsakevrstno moko po najnižih cenah. Jemlje v pecivo tudi domač kruh. Matija Martinčič.